

Posudek bakalářské práce

Jméno autora práce: Eliška Letová

Název bakalářské práce: Hravé chování rodičů s potomky ve fylogenetickém srovnání

oponent: PhDr. Iva Linda Maruščáková

(u každé položky vyjádřete odpovídající možnost písmenem x)

Obsahová hlediska práce

	1	2	3	4
Cíle práce: uvedeny jasně – nejasné, neuvedeny	x			
Soulad obsahu s názvem: ano – částečně	x			
Členění kapitol: logické členění – nevhodné strukturování	x			
Postiženy relevantní aspekty problému: jednoznačně – spíše ne		x		
Stanovené cíle: splněny – nesplněny	x			

Úroveň návrhu projektu

	1	2	3	4
Problém: jasně vymezen – nejasné vymezení	x			
Projekt: analyzován ve vztahu ke klíčovým pojmům – zabývá se jinou problematikou	x			
Metodologie práce: Vhodně zvolená – zcela nevhodně zvolená	x			
Propojení literárně přehledové části s návrhem projektu: organické, projekt logicky navazuje na 1. část – obě části jsou nesourodé		x		

Formální hlediska práce

	1	2	3	4
Jazyková a stylistická úroveň: práce je čtivá, použití jazyka přiměřené – nevyhovuje		x		
Formální úprava práce: odpovídá požadavkům – zahrnuje množství formálních chyb	x			
Grafická úprava: vyhovuje – nevyhovuje	x			
Množství využitých literárních zdrojů: dostatečné – nedostatečné	x			
Aktuálnost literárních zdrojů: vesměs z posledních let – zdroje značně zastaralé	x			
Využití cizojazyčných zdrojů: dostačující – minimální	x			
Odkazy v textu: vcelku odpovídají standardům – chybně uváděné odkazy	x			
Seznam literatury: kompletní, bez větších chyb – nekompletní, s množstvím chyb	x			

Otázky, podněty k obhajobě:

Vnímá autorka ve srovnání hry v přirozeném a laboratorním prostředí u stejného druhu zvířete nějaká rizika? Pokud ano, v čem konkrétně by mohly být rozdíly?

Zajímavou a minimálně zkoumanou oblastí je výzkum hry homosexuálních párů s potomky. Dokázala by autorka na základě dostupné literatury přemýšlet o tom, jak se může vliv pohlaví rodičů promítat v případě homosexuálních párů, vychovávající děti - alespoň v podobě návrhů o možném vlivu?

Jako H4 uvádí autorka: „*Hra matek s potomky bude obsahovat signifikantně více gestikulačně-taktilní komunikace než hra otců s potomky napříč druhy.*“, a podkládá ji takto: „*Tato hypotéza je volena z obdobných důvodů jako hypotéza H3. Očekávám, že stejně jako bude častější vokální komunikace, tak bude četnější i komunikace taktilní.*“ Je možné tuto hypotézu opřít o nějaká zjištění pramenící ze studií?

Specifické připomínky (vše podstatné, co se nevešlo do výše uvedených bodů):

Které klasické psychologické školy se věnovaly výzkumu her u člověka, a jak by se jejich přínos mohl odrazit v literárním přehledu, případně ve formulaci hypotéz?

Celkové hodnocení práce (slovně, s jasným /ne/doporučením k obhajobě):

Autorka zpracovala zajímavé a aktuální téma. Z hlediska zvířat a etologického pohledu se jedná navíc o přínosné téma, které prochází v posledních letech posunem k uznání existence hravého chování u zvířat a jeho podrobnějšímu studiu. Také tematika charakteristik hry jednotlivých pohlaví u člověka prochází svým vývojem, a podobný výzkum by jistě obohatil aktuální témata související s posunem rodičovské role směrem k větší genderové vyrovnanosti – a v tomto případě tedy i tím, jaký vliv má tento posun na hru i její důsledky pro potomky.

Literárně přehledová část práce obsahuje dvě kapitoly, členěné do podkapitol, seznamující čtenáře se základními pohledy na hru u zvířat i u lidí, i k tomu, u jakých druhů se hra objevuje či neobjevuje. Zde oceňuji opravdu široký pohled na výskyt hry napříč různými druhy zvířat. Přínosnou je, podle mého názoru, i část o teoriích zaměřených na funkci hravého chování a přehled některých soudobých pohledů.

V části věnované psychologii by, podle mého názoru, stálo za zvážení více rozvést pohledy hlavních, tradičních psychologických škol a přístupů ke hře (přehled je zmíněn krátce na str. 11 a někteří zástupci jmenováni na str. 33), více je zmiňována pouze psychoanalýza u spontánní hry na str. 14, případně zmínění rozvoje symbolického myšlení. Tyto pohledy by vhodně mohly podpořit autorčino rozčlenění na vývoj motorický, kognitivní a sociální, a také soudobé studie, které autorka vhodně a přiměřeně zařazuje v průběhu celé práce.

Rozdíly mezi hrou otců a matek nebo interkulturální rozdíly jsou zpracovány v další části. I zde oceňuji soudobé studie, věnující se porovnání mnoha zajímavých aspektů.

Ve výzkumné části, které jsou věnovány další čtyři kapitoly včetně diskuze, oceňuji přesné definování hypotéz, design a kroky, i přesný časový plán. Pozitivně hodnotím navrženou spolupráci s dalšími pozorovateli, která by výrazně posílila reliabilitu metody pozorování. Autorka celkově navrhuje využití kombinace kvalitativních a kvantitativních metod, které poměrně přesně následně definuje.

Autorka také definuje 4 hypotézy, které se zaměřují na fyzickou hru, která bývá u hry matek zkoumána méně, v čemž také vnímá přínos výzkumu. Doplnující otázku navrhuji ke čtvrté hypotéze: „*Hra matek s potomky bude obsahovat signifikantně více gestikulačně-taktilní komunikace než hra otců s potomky napříč druhy.*“ Za zvážení by podle mého názoru stálo podložit tuto hypotézu některými faktickými argumenty pramenícími z literatury.

V designu projektu autorka navrhuje analýzu videí – záznamů hry u různých druhů biparentálních zvířat. Výzkumný soubor vybírá podle výsledků studií zaměřených na výskyt hry u různých druhů a navrhuje analyzovat videa z různých zdrojů zaměřená na hru zvířat s potomky. Osobně vnímám ve výběru videí z různých zdrojů, tak, jak je autorka navrhuje (z internetu, dokumentů o zvířatech a/nebo zároveň od výzkumníků) potenciální riziko, a proto vítám část o těchto rizicích a navrhuji i tuto část jako předmět doplňující otázky k obhajobě. Zaměřit se je možné například na přemýšlení o rozdílech hry v laboratorním a přirozeném prostředí. V čem by mohla být jiná u stejných druhů a jak by to mohlo ovlivnit výsledky práce?

Další části týkající se metod získávání a zpracování dat, i statistického zpracování jsou zpracovány kvalitně, stejně jako část o etice výzkumu. Literatura obsahuje úctyhodných 102 titulů.

Jako hlavní cíle si autorka v úvodu definovala: ukázat přínos hravého chování pro rozvoj dětí, předložit současný stav poznání v oblasti rozdílů mezi mateřskou a otcovskou hrou nejen u člověka, ale i u dalších druhů savců, a poukázat na oblasti, které je třeba v rámci této problematiky dále zkoumat. Jako cíle výzkumné části si definovala: porovnat hru otců s potomky a matek s potomky u člověka a vybraných druhů savců. Všech cílů, podle mého názoru, se tento výzkumný projekt dotýká, s výše popsanými doplněními či doporučeními.

Drobný komentář bych doplnila ještě ke stylistické stránce. Autorka místy používá zbytečně náročnou stavbu věty a nečesky znějící slova jako „osmyslující“, „čteně zkoumáno“ apod., které vcelku místy ztěžují jinak poutavé čtení. Místy používá obraty bez předchozího vysvětlení, např. „Pokud jsou intervaly příliš krátké, tak je záznam komplikovaný, respektive můžeme získat jak dlouhou řadu jedniček, tak nul.“. V popise metod někdy zaznívají obecné fráze a méně obsahově bohaté formulace, např. „Faktem však zůstává, že metoda nelze aplikovat hned.“ I přes tyto drobné nedostatky je práce čtivá, pečlivě naplánovaná a výzkumná část je nastíněna metodicky kvalitně.

Výsledek výzkumu by byl zajímavým přínosem k diskuzi o fylogenetické podmíněnosti hravého chování. Stejně tak by popis herních interakcí různých druhů mohl být cenným zdrojem pro sestavení etogramů hry rodičů s potomky u druhů, kde zatím není zachycen, jak autorka zmiňuje.

Práci navrhuji hodnotit jako Výborně, zcela naplňuje všechny požadavky na bakalářskou práci.

Návrh klasifikace: **výborně** – velmi dobře – dobře – neprospěl/a

V Praze dne 10.6. 2021

podpis